

ni šlo le za škofovo ali ministrovo čast, temveč za korist slovenskega naroda, ker naši nasprotniki so škofove izjave se polastili v svojo korist. V tacihi slučajih se mora stvar hitro pojasniti in se na osebe nikakor ni ozirati.

Drugi slučaj je, da se je škofu očitalo, ko so se vozili od ~~škofje~~ katoliškega shoda, da se je nekaj izrekel proti celovškemu škofu Kahnu, pritožujočemu se, da mu s slovenščino gre težko, naj se ne muči, saj znanja slovenščine treba ni. „Slovenec“ tukaj zopet le oporeka, da se škofje Misija, Kahn in Napotnik od katoliškega shoda vkupé nikdar vozili niso. To je že nekaj, ali ljubši bi nam bilo, da je „Slovenec“ odločno izjavil, da se škof ni niti v železniškem vozu, niti kje drugje podobno izjavil. Glavna reč ni, kod so se škofje vozili, temveč se je li škof kdaj v podobnem smislu izjavil. Več ljudij smo slišali, da so rekli, ko so čitali Slovenčevo zagovarjanje, na vsej stvari vendar mora biti nekoliko resnice. Ker sicer bi „Slovenec“ nam ne oporekal le tega, da se škofje vkupé vozili niso, ampak bi stvar samo označil za neresnico. Ker je stvar tako vsekako malo nejasna bila ostala, se je nam pametneje zdelo, molčati o njej. Da je pa „Slovenec“ v obeh teh dveh slučajih stvar malo jasneje in odločneje dementiral, bi tudi „Novice“ ne bile molčale.

Potem je prepir zaradi škofovskih okrožnic. Tukaj pa mi zavzemamo malo drugačno stališče nego „Slovenec“. Mi nismo „Narodove“ izjave nikdar tako tolmačili, da je škof sam ali pa kdo drugi na njegovo povelje ukazal, da naj se mu pošiljajo zaupnice. Mi smo le tako tolmačili, da se s tem hoče reči, da se je iz Ljubljane od višje strani na druge duhovnike vplivalo. Tukaj pa ne pride prav nič v poštev, ali so vplivali člani škofijskega konzistorija, ali pa gospodje kanoniki. Tudi je nam vse jedno, ali se tista pisma, ki so se razpošiljala, imenujejo okrožnice ali kako drugače, makari naj so le zasebna pisma. Glavna stvar je, prihajajo li od strani, ki more po svoji stopinji vplivati na nižjo duhovščino. Tudi trditev, da je kapitel vse nekaj družega nego škofijski konzistorij, ničesa ne dokazuje, ko vendar ne bode nikdo trdil, da mej njima ni nobene zveze. V kakem razmerji so kanoniki s škofom, mi tako natančno ne vemo, ali to pa vemo, da je to razmerje gospod kanonik dr. Gregorec, ki menda stvar dobro pozna, označil za tako, kakor je razmerje mej deželnim predsednikom in deželne vlade svetniki. Zaupnice, ki bi jih morda uradniki sklepali kakemu deželnemu predsedniku na prigovarjanje deželne vlade svetnikov, ne bi imele posebne cene, ravno tako tudi zaupnice duhovščine škofu po vplivu kapitela ne morejo imeti posebne veljave. Slovenski listi so še obsojali zaupnice, katere so sklenile nekatere občine na Primorskem po vplivu okrajnih glavarjev namestniku. Tudi to nas ne moti, če nam „Slovenec“ očita, da s tem, da priznamo, da bi se nižja duhovščina dala vplivati, duhovnikom očitamo dresuro, duhovnikom, ki so študirali 16 let. „Slovenec“ naj le prejšnje svoje letnike pogleda, pa bode videl, da je tudi sam očital uradnikom, ki so tudi študirali po 16 let, da

so na komando volili, da so se torej dali dresirati. V vsakem stanu se dobe neznačajni ljudje in niso posebno gosti tisti, ki se upajo proti višjim odločno braniti svoje mnenje. Zaradi tega se nam ne more zameriti, če smo čakali, kako se o teh okrožnicah konča prepir mej „Narodom“ in „Slovincem“. Ko je naposled „Narod“ v enem slučaju dokazal, da je faktično se vplivalo na duhovščino, smo rajši molčali o vsej stvari. Nikdo naj pa nikar ne reče, da je to bila le želja kanonikov, kar je narod priobčil, ker želja višjih se le rada večkrat zmatra za ukaz. To se je nam zdelo potrebno omeniti, da bodo čitatelji naši vedeli, zakaj smo molčali. „Slovenec“ pa, če želi odgovarjati na naš članek, naj ga vsega priobči čitateljem, potem pa dela o njem komentare, kakor mu drago. Posamične stavke iztrgovati in zavijati pa ni in nikdar ne bode pošteno.

Politični pregled.

Levica je jako potrta, ker se jej ni posrečilo ugnati v kozji rog grofa Taaffeja. Posebno se boji, da bi se ne razpustil državni zbor, ker bi pri novih volitvah zgubila gotovo več mandatov. Nekaj bi ji jih vzeli konservativci in protisemitje, največ pa nemški nacionaleci. Da se ne razpusti državni zbor, je levica sklenila, da vladi budgetnega provizorija, to je začasnega pobiranja davkov ne dovoli za tri mesece, temveč le za dva. V dveh mesecih vlada ne more državnega zbora razpustiti, razpisati novih volitev in novega državnega zbora sklicati, ki bi podaljšal budgetni provizorij za tako dolgo, da se reši budget. Taaffe ima moč v rokah, da ukroti zjedinjeno levico. Le zastrašiti jo je treba z razpustom državnega zbora, pa je v vsem pripravljena odjenjati.

Levica in Mladočehi. — Pri več glasovanjih so Mladočehi že v zbornici podpirali levičarje. Plener je v njih dobil kaj zanesljive zaveznike. Govori se celo, da se Mladočehi pogajajo o zvezi z levičarji. Mladočeški listi to oporekajo. Nam se pa vendar dozdeva, da v tem utegne biti nekaj resnice. Mladočehi so pripravljeni se z vsakim zavezati proti vladi. Nadejajo se, če s svojim postopanjem napravijo kako zmešnjava, da s tem pomagajo uresničenju državnega češkega prava. Seveda novo levičarsko vlado bi pa ravno tako pobijali, kakor Taaffejevo. Če s tako načelno opozicijo Mladočehi kaj koristijo češkemu narodu, mi dvomimo. Nova vlada bi ne bila prijaznejša češkemu pravu, nego je sedanja, posebno če bi bila vzeta iz levice.

Minister za Češko. — Te dni je bil na Dunaji češki namestnik grof Thun. Posvetovala sta se baje z grofom Taaffejem o imenovanju novega ministra za Češko. Kdo bode odbran za to mesto, še ni nič gotovega. Imenujeta se zlasti grof Palfy in pa bivši praški župan Černy. Mladočehi niso zadovoljni z nobenim teh dveh. Imenovanje Černega jim zaradi tega ne ugaja, ker je Staročeh. To bi utegnulo zopet povzdigniti veljavo staročeske stranke. Nobene stvari se namreč Mladočehi bolj ne boje, kakor da bi se zopet povzdignila staročeska stranka. Ker niso s svojim parlamentarnim delovanjem še ničesa dosegli, se vedno boje, da bi narod zopet obrnil se k Staročehom, ki so prinašali vsaj drobtine z Dunaja domov.

Kuenburg. — Grof Kuenburg je vendar zares odstopil. Grof Taaffe si je prizadeval, da bi ga obdržal v ministerstvu in tako si ohranil zvezo z levico, ali grof Kuenburg ni hotel ostati. Imenovan je sedaj senatskim predsednikom najvišjega sodišča. Ministroval ni celo leto, ali je vendar lahko zadovoljen, ker mu je to pripomoglo, da se je popel od navadnega deželnega sodišča svetnika, do senatskega predsednika. Če

dobi kacega naslednika, še sedaj ni gotovo. Govori se, da se grof Taaffe pogaja z grofom Wurmbrom. Ta je sicer tudi levičar, ali vendar bi Plener in drugovi ne bili prav zadovoljni z njim. Večkrat se je izjavil za razširjenje deželne avtonomije, kar pa seveda ne ugaja češkim Nemcem, ker bi s tem na Češkem Čehi pridobili večjo veljavo.

Štajerski in koroški Nemci so silno razburjeni, ker je ministerstvo notranjih stvari odločilo, da morata celjski in celovški magistrat vsprejemati slovenske vloge in jih tudi slovensko reševati, ker je na Koroškem in Štajarskem in to tudi v Celovci in Celji slovenščina v deželi navadni jezik. Vsi nemški listi sedaj pišejo o zatiranju nemštva. Najbolj jih pa jezi, ker je vlada odločila, da mestna zbora nimata odločevati o poslovnem jeziku magistratov, kot političnih oblastev, ker sta v tem slučaju le vladi podrejena. Liberalni listi se hudujejo, da bode mesto moralo nositi stroške za slovensko uradovanje, govoriti pa nima nič pri tem, prav kakor bi samo Nemci mestne priloge plačevali. Liberalni vodje sedaj premišlujejo, da bi deželna odbora premenila občinske rede tako, da je uradni jezik omenjenih dveh magistratov izključno nemški. Tu pa delajo račun brez krčmarja, vlada tacihi sklepov gotovo ne bode predložila sankciji, ker presegajo kompetenco deželnih zborov. Vrejenje jezika pri političnih oblastvih še ne spada v deželne zборе.

Ogersko. — Deputacija budimpeštanskega mesta je te dni v Turinu izročila Košutu diplomo častnega meščanstva. Izrekel je stari revolucionar nado, da si Ogri pribore svobodo dežele, kakor so si individualno svobodo. Po sedanji poti to ne pojde, ali on pričakuje, da se ogerski politiki kmalu prepričajo, da sedanja njih pot ni prava in se zopet poprimejo starih tradicij. — To potovanje zastopnikov Budimpešte k Košutu bode pač odprlo oči odločujočim krogom, kak duh veje mej Madjari in kam bi privedlo podpiranje madjarizma. To je k svobodi ogerske dežele, ali bolj jasno povedano k odločitvi Ogerske od Avstrije. To je glavni smoter madjarske politike.

Vatikan. — Sveti oče Leo XIII izdal bo povodom svojega škofovega jubileja posebno okrožnico. Okrožnica izšla bo koncem tega leta in se bo v nji naznanilo, da bo jubilejna doba v namen, da so je lahko vsi katoličani sveta deležni, trpela celo 1893. leto in da se bodo onim vernikom, ki bodo tem povodom prišli v Rim, delili posebni odpustki.

Nemčija. — Nemška konservativna stranka razcepila se je zaradi židovskega vprašanja v dva tabora. Večina stranke unemala se je za boj zoper žide in ker se manjšina ni hotela temu udati, nastali sta dve stranki. Močnejša frakcija imela je te dni zborovanje in vsprejela v svoj program tudi določbo o boju zoper židove. Strah, ki je nastal vsled tega ukrepa pri židih, je opravičen, kajti napominana mogočna in ugledna stranka zamore za židovska kapitalistična počenjanja postati nevarna. — Berolinski rektor Ahlwardt, voditelj protisemitov, izdal je pred kratkim brošuro, v kateri je dolžil žida Löweja, liferanta pušek za nemško vojsko in razne visoke državne funkcionarje, da so vojno upravo goljufali s tem, da so dajali oziroma prevzemali slabe puške. Ta dolžitev je bila povod tožbi zoper Ahlwardta, ki je bil te dni obsojen na petmesečni zapor. Obsodbi njegovi se je čuditi, kajti mož je s pomočjo jako uglednih in visokih somišljenikov dokazal svojo trditev. Nemški narod je še pred sodbo izrazil zaupanje Ahlwardtu s tem, da ga je volil državnim poslancem. — Generalna debata o novi vojaški predlogi, pričela se je v soboto.

Francija. — Panamska afeta, o kateri se vrši sedaj preiskava, razburja vedno bolj duhove. Prišlo se je na sled velikanskim goljufijam. Ko bi bili gotovi krogi vedeli, da so v celi stvari prizadeti taki možje, kakor se je zdaj pokazalo, izročili bi bili gotovo vso zadevo pozabljivosti. Preiskava te afete ne bo škodila le francoskemu kreditu, ampak prav mnogo

tudi celi republikanski stranki. Monarhisti dobili so menda vse listine panamske afete v roke in jih mislijo v to porabiti, da bi kompromitirali institucijo republike pred narodom. V kratkem napravijo monarhisti shod, da protestujejo proti sleparijam pri panamski družbi. — Reinacha, ki je družbo ogoljufal za 7 milijonov, in je ravno o času, ko se je pričela preiskava, nagloma umrl, so izkopali in zdravniki so dognali, da se je zastrupil. — Novemu ministerstvu je sicer zbornica izrekla zaupanje, toda večina, ki je za to glasovala, sestavljena je bila iz tistih elementov, s katerimi je najtežje vladati. Sploh bo imelo novo ministerstvo težko nalogo.

Srbija. — Vlada bo baje skupščino razpustila še ta mesec, ter določila nove volitve za prvo polovico meseca februarja. Volilna borba bo huda in tekla bo najbrže tudi kri, kajti narod je silo razjarjen zaradi samooblastnosti liberalne vlade.

Anglija. — V angleškem ministerstvu vlada baje veliko nasprotje glede rešitve irskega vprašanja. Ministerski odsek, kateremu na čelu je Gladstone, izdelal je poseben načrt zakona. S tem načrtom pa ni zadovoljen lord Roseberry, minister vnanjih reči. Izjavil se je, da raje odstopi, nego, da bi prodrli napominani načrt zakona. Če odstopi pa Roseberry, je veliko vprašanje če bi Gladstone še ostal na krmilu. Minister vnanjih reči ima namreč mnogo privržencev, kateri bi potem utegnili glasovati proti vladi. Ker je vladna večina že itak majhna, bi se potem lahko zgodilo, da bi Gladstone moral odstopiti. V vsem je položaj Gladstonejev jako težaven, kajti njegova večina obstoja iz več frakcij, ki so v mnogem oziru jako različnega mnenja.

Španija. — Konservativno ministerstvo je palo in prišlo na krmilo liberalno. Predsednik novemu ministerstvu je Sagasta. Zbornica, četudi po večini konservativna, ni imela zaupanja v konservativno ministerstvo. To dalo je ostavko, katero je kraljica vsprejela, ob ednem pa naročila liberalnemu vodji Sagasti, da sestavi novo ministerstvo.

Obrtnija.

Nekoliko o našem orodji.

(Dalje.)

Te štiri temeljne vrste obličev so:

1. Navadni ličniki.

Poleg uže omenjenega ličnika rabi vsak mizar tudi še spáhalnik (Rauhbank, Stossbank, Fügebank), ki je do 300 centimetrov dolg; nadalje razne obliče čistilce (Putzhobel), s katerimi daje lesu zadnjo gladkino in stalno lice.

2. Venčenjaki in žlebniki.

Venčenjak (Sims — ali Gesimshobel) dela pravokotna vzdolbine; zato mora biti klina in tudi trup obliča primeroma ozek, da ga spravimo v vzdolbino. Klino vtikamo od spodej v oblič. Pri nekaterih venčenjakihi sega jedno lice trupovo čez obličevo dno, ki dobi na ta način neko posebno vodstvo. S takim obličem izdelujemo žlebe na voglih (Falz), na pr. pri okvirih, žlebove, v katerih leži podoba, pri oknih žlebove, v katere polagamo šipe itd. Utornik ali dražnik (Nuthobel) dela znane utore ali drage (Nuten); posebna železna šina podpira in vodi jekleno njegovo klino. Grabničar (Grathobel) nam služi v izdelovanju ostrokotnih žlebov. Zobnik (Zahnobel)